

BESLUT
2014-01-27

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 24 oktober 2013 –
Gruppen för utländska studerande

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för EU-
medborgare

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Polen, ansökte om studiemedel för studier på gymnasienivå under tiden den 12 augusti – den 11 oktober 2013. Hon uppgav att hon kom till Sverige i maj 2011, redogjorde för tid då hon studerat samt uppgav att hon arbetar 40 timmar per vecka i sitt egna företag sedan december 2012 men att hon inte kan visa upp fakturor, ordrar, kontrakt eller liknande eftersom hon då begår sekretessbrott.

CSN avslog NN:s ansökan med motiveringen att hon inte är svensk medborgare och inte uppfyllde villkoren för studiemedel enligt bestämmelserna om grundläggande rätt till svenskt studiestöd eller enligt EU-rätten.

NN överklagade beslutet den 5 november 2013 och anförde bland annat följande. Företaget registrerades i december 2012 men startade inte förrän i mars 2013. Det är därför inte konstigt att omsättningen uppgick till noll kronor under år 2012. Under år 2013 har hon beräknat att omsättningen kommer att uppgå till 15 000 kronor men detta kommer inte att hålla då hon med två månader kvar av året haft en omsättning på 13 000 kronor. Trots att hon ansökte om permanent uppehållstillstånd redan i januari 2013 har Migrationsverket ännu inte fattat något beslut. Att hon saknar permanent uppehållstillstånd medför att hon har svårt att få kontrakt och detta påverkar omsättningen i företaget.

CSN överlämnade ärendet den 13 november 2013 och anförde bl.a. följande i ett yttrande. NN kom enligt uppgift till Sverige i mars 2011 och har inte varaktig anknytning genom förvärvsarbete eller motsvarande. NN har ett eget företag i Sverige. Hon har dock inte visat att hon har arbetat aktivt med sitt företag i sådan omfattning och varaktighet att hon kan betraktas som egenföretagare i Sverige enligt EU-rätten.

Med anledning av CSN:s yttrande inkom NN med en skrivelse den 25 november 2013.

Migrationsverket har den 16 januari 2014 uppgett att något beslut ännu inte fattats i NN:s ärende.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas också till studerande som inte är svensk medborgare, om den studerande

1. är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt
 2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.
- Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716) som fått en varaktig anknytning till Sverige.

Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 1 kap. 4 § första och andra styckena, 5 § första stycket och 6 § första stycket framgår att vissa utländska medborgare ska jämföras med svenska medborgare.

Av 6 § CSNFS 2006:7 framgår att den studerande för att på grund av förvärvsarbete uppfylla villkoret om en varaktig anknytning, efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här ska

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. under vistelsen ha förvärvsarbetat i landet minst två år, på minst halvtid.

Undantag från ovan angivna föreskrifter kan även göras om den sökande kan härleda rättigheter från EU-rätten. Prövning enligt EU-rätten görs utifrån fördraget om europeiska unionens funktionssätt (FEUF), förordning (EU) nr 492/2011, direktiv 2004/38 samt praxis från EU-domstolen. För att en utländsk medborgare ska jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd krävs att han eller hon har varit arbetstagare i Sverige eller bedrivit beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare. Arbetet eller verksamheten ska ha haft en viss varaktighet och dessutom ha varit av tillräcklig omfattning. För att den som är arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska kunna jämföras med svensk medborgare, krävs dessutom att de planerade studierna avser en vidareutbildning inom det egna yrkesområdet. Under vissa förutsättningar kan den som drabbats av ofrivillig arbetslöshet behålla sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare och jämföras med svensk medborgare när det gäller en yrkesutbildning. Vidare framgår att barn till migrerande arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska jämföras med svenska medborgare.

Nämndens bedömning

NN är EU-medborgare och bosatt i Sverige. Hon kan få svenskt studiestöd

- på grund av permanent uppehållsrätt, vilket innebär att hon ska ha vistats lagligt i Sverige utan avbrott i fem år, eller beviljat permanent uppehållstillstånd
- på grund av uppehållsrätt och varaktig anknytning genom arbete eller sammanboende, eller
- på grund av särskilda skäl till undantag

NN har inte permanent uppehållstillstånd eller permanent uppehållsrätt och uppfyller inte förutsättningarna för uppehållsrätt tillsammans med varaktig anknytning eller samhällsintegration i Sverige för att kunna beviljas studiestöd. Det har inte heller framkommit särskilda skäl till undantag.

För att den som är utländsk medborgare ska kunna jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd krävs, enligt EU-rätten, att han eller hon är arbetstagare i Sverige eller bedriver beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare. För den som slutat att arbeta kan statusen som arbetstagare kvarstå om det finns ett innehållsmässigt samband mellan det arbete som bedrivits i Sverige och de planerade studierna.

Det ankommer på den som uppger sig vara migrerande egenföretagare att visa underlag för varaktighet och omfattning av verksamheten. NN uppger att hon är egenföretagare sedan mars 2013, att hon arbetar ungefär 40 timmar per vecka samt att omsättningen under år 2013 kommer att överstiga 15 000 kronor. Hon har dock inte visat någon dokumentation eller annat underlag som styrker i vilken omfattning hon arbetat eller att vederlag har utgått. Hon har därmed inte visat att hon är migrerande egenföretagare. Hon kan därför inte härleda någon rätt till svenskt studiestöd utifrån EU-rätten.

Robert Dalman

Stefan Öberg

Beslut har fattats av Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Robert Dalman, direktör, samt ledamöterna Johan Borre, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Birgitta Åkerman

Föredragande: Stefan Öberg

Kopia till CSN

Kopia till CSN, Rättsavdelningen